

[Per Hækkerup.]

disse 7 år på 74 pct.; men inden for EFTA, det frihandelsområde, som vi har fået opbygget, og som nu pr. 1. januar i fuldt omfang er trådt i kraft, har der været en stigning i vor eksport på over 100 pct. Det vil sige, at der ganske givet gennem EFTA er skabt udfoldelsesmuligheder for dansk erhvervsliv, det gælder først og fremmest industrien, men det gælder også landbrugets udvidelsesmuligheder, som dette erhvervsliv også har været i stand til at udnytte.

På tilsvarende måde har der inden for fællesmarkedet været en rivende udvikling for de lande, der er medlemmer af fællesmarkedet. Jeg tror, man har lov til at sige, at denne todeling af Europa, vi har fået, hidtil fortrinsvis har vist sine gunstige virkninger, men jeg er alvorligt bange for, at hvis denne todeling af Europa får lov til at fortsætte, vil den vise sine negative sider; så vil den vise sig at blive en bremse på den videre tekniske og økonomiske udvikling fremfor den betydelig større stimulan, som en sammenslutning af de to markeder vil kunne udgøre.

Ganske særlig vil jeg sige, at vore erfaringer inden for EFTA og de drøftelser, vi har haft i EFTA om, hvorledes dette samarbejde har udviklet sig, fører mig til den konklusion, politisk betragtet i hvert fald — jeg tror næsten også økonomisk, men i hvert fald politisk betragtet — at i det store og hele er de fordele, der knytter sig til EFTA-samarbejdet, udtømt. Vi kan vel håbe på, hvis todelingen fortsætter, at vi får en vis fortsat stigning i vor eksport, men vi må forstå, at dynamikken er faldet bort, og dynamikken i europæisk økonomi genskabes kun, hvis man får sluttet de to vesteuropæiske markedsdannelse sammen, og her vil det efter min opfattelse være helt urimeligt, hvis Danmark ved en selvstændig beslutning afgør, at vi ikke vil være med i en sådan genskabt europæisk dynamik. Vi kan naturligvis ikke bestemme, om de andre lande vil modtage os — det går jeg ud fra de vil — men vi må i hvert fald ikke ved vor egen beslutning afskære os fra at blive parthavere i en europæisk udvikling, som tyder på, at den vældige industrialiseringsproces og udviklingsproces, produktionsstigningsproces osv., som vi har ople-

vet gennem den sidste halve snes år, vil fortsætte.

Vender vi os til, skal vi kalde det de mere nærliggende, snævre danske synspunkter, skal jeg heller ikke her gå i detaljer, men vil gerne understrege, at vi jo alle sammen ved, hvor afhængig Danmark er af sin udenrigshandel, mere afhængig end næsten noget andet land i verden; det skal jeg ikke nærmere dokumentere, det er jo en velkendt kendsgerning. Men når det er tilfældet, er det også oplagt, at det er i Danmarks absolutte interesse at søge sådanne internationale samarbejdsformer, som i det givne øjeblik og med det givne perspektiv giver os størst mulig chance for at udvide denne samhandel, og dér må man sige, at selv om vi har kunnet glæde os over en forøget samhandel også med verden uden for Vesteuropa, er det så aldeles tydeligt, at når tre fjerdedele af vor eksport går til de to europæiske markedsdannelse medlemslande, så vil en sammenslutning af sådanne to markedsdannelse, hvis vi stiller os udenfor, betyde, at vi frivilligt skaber toldbarrierer imellem os og tre fjerdedele af vort afsætningsmarked. Under den forudsætning, at Storbritannien tilslutter sig fællesmarkedet, og at der i de øvrige EFTA-lande, sådan som vi ved, er interesse for at få i hvert fald en økonomisk ordning med fællesmarkedet, kan Danmark ganske simpelt ikke holde sig udenfor, hvis vi fornuftigt vil varetage vor egne også mere snævre økonomiske og handelsmæssige interesser.

Det siger jeg ikke, fordi jeg underkender, at der kan rejse sig tvivl, at der forskellige steder kan være bekymring. Man må naturligvis, når man skal vurdere tingene og hver for sig gøre sin stilling op, overveje fordele og ulemper; for nogle, der er specielt placeret, vil måske nok ulemperne tegne sig større end for andre, men det er da givet, at folketinget og regeringen må anlægge den betragtning, at det afgørende er, hvad der gavner helheden i Danmark, ikke i og for sig hvad der gavner et enkelt erhverv eller visse særinteresser, men hvad der gavner helheden, og dér tror jeg, at når man gør plusserne og minusserne op, så er plusserne ved en tilslutning langt større end minusserne.

Men dér melder sig et andet spørgsmål,